

# Yaşasın İşçilerin Uluslararası Mücadele Birliği

# İŞÇİ DAYANIŞMASI



Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 25 Ağustos 2022 • No: 173

## YOKSULLUK ÇİĞİ BÜYÜRKEN

# BİRLİK VE DAYANIŞMAMIZI GÜÇLENDİRELİM!



Siyasi iktidarın politikaları nedeniyle lira hızla değer kaybetmiş, enflasyon uçuşa geçmiş, reel ücretler erimiş ve işçi sınıfının yaşam standartları (koşulları) tepetaklak gerilemiştir. Üstelik bu yoksullaşma çığının nereye kadar ilerleyeceği ve nerede duracağı hiçbir şekilde belli değildir.

İşçi sınıfı ve emekçi halk, Türkiye tarihinde eşi benzeri görülmemiş bir yoksullaştırma dalgası altında nefes almaya çalışıyor. Son yüzyılda Türkiye toplumu önemli dönemeç noktalarından geçti, ancak işçi ve emekçiler böylesine ani ve keskin bir yoksullaşma durumuyla ilk kez karşı karşıya kalıyor. **2018 yazında bas-kıcı tek adam rejimi altında patlak veren krizle birlikte hızlanan yoksullaşma, son bir yılda şiddetini alabildiğine arttırarak bir çığa dönüşmüştür.** Siyasi iktidarın politikaları nedeniyle lira hızla değer kaybetmiş, enflasyon uçuşa geçmiş, reel ücretler erimiş ve işçi sınıfının yaşam standartları (koşulları) tepetaklak gerilemiştir. Üstelik bu yoksullaşma çığının nereye kadar ilerleyeceği ve nerede duracağı hiçbir şekilde belli değildir.

Fakirlik, yoksulluk, yoksullaşma konusunu biraz genişletmeye ihtiyaç var. Öncelikle şunu vurgulamak lazım: **İster beyaz yakalı isterse mavi yakalı olsun, işçi sınıfının tüm kesimleri bu düzende sömürülür ve yoksuldur.** Bir kayanın ağaca dönüşmesi nasıl ki kayanın doğası gereği imkânsızsa, ezilen ve sömürülen işçi



sınıfının da kapitalist düzende yoksulluktan kurtulması o kadar imkânsızdır. **Bu düzen yıkılmadan işçi sınıfının sömürüden ve yoksulluktan kurtulması mümkün değildir. Ücret düzeyi ne olursa olsun işçiler yoksuldur ve yoksul olmak ayıp değildir.** Ancak yoksulluğun da dereceleri vardır. Mesela Batılı ülkelerde işçi sınıfı uzun yıllara yayılan mücadeleler vermiş ve bu sayede yaşam standartlarını yüzyıl öncesine göre yükseltmiştir. Avrupa'daki işçi sınıfı da Afrika'daki işçi sınıfı da yoksuldur; ne var ki Avrupa'da işçilerin yaşam standartları Afrika'daki işçilere göre daha iyidir. Fakat kapitalist düzenin yarattığı hayat pahalılığı dünya genelinde artıyor; ücretler düşüyor ve yaşam standartları geriliyor. Yani tüm dünyada işçi sınıfı yoksulluk çukurunun daha alt kısımlarına doğru itiliyor.

Altını çizdiğimiz üzere Türkiye'de bu süreç çok hızlı bir şekilde yaşanıyor. Emekçilerin yoksulluğu büyürken, aynı anda sermaye sınıfı kâr rekorları kırıyor. İnanılmaz bir dönemden geçiyoruz ve **bugün Türkiye'de yaşananlar tarihe geçmeyi hak ediyor.** Tüm önceliği varlığını korumak olan tek adam rejimi, uyguladığı politikalarla ekonomik kuralları delik deşik etmiş ve ekonomik alandaki sorunları alabildiğine büyütüştür. **Fakat öyle ya da böyle ekonomik çarklar dönüyor ve bankalar veya şirketler yüksek kârlar açıklıyorlar.** Mesela Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun verilerine göre, bankacılık sektörünün yılın ilk altı ayındaki net kârı, bir önceki döneme göre **yüzde 400** arttı! Merkez Bankasından sudan ucuz faizle kredi alıp daha yüksek faizle tüketiciye veren bankalar, tabiri caizse malı götürüyorlar! Örneğin Koç Grubunun altı aylık kârı 22 milyar lira olurken, Halkbank'ın kârı 4,6 milyar lira oldu. Bu listeyi uzatmak mümkün ama bunlar yeterince fikir veriyor. Bu tablonun anlamı yeterince açık değil mi? Birincisi, işçi sınıfının sömürülmesinin derecesi artıyor. İkincisi, emekçilerin sofrasından eksilen şey patronların kasasına kâr olarak giriyor. **İşte siyasi iktidar bu durumu "çarkların dönmesi" olarak adlandırıyor!**

Birçok kez belirttiğimiz gibi enflasyon bir yoksullaştırma politikasıdır. Çünkü enflasyonla birlikte ücretler de aynı oran ve doğrultuda artmıyor. Üstelik siyasi iktidar gerçek enflasyonu gizleyerek **yoksullaşmanın derinliğini ve şiddetini saklamaya çalışıyor.** Gerçek enflasyon oranı yüzde 175'in üzerinde olmasına rağmen TÜİK'in açıkladığı enflasyon yüzde 80'dir. **Oysa işçi ücretlerine yüzde 80 zam yapılırsa ve ücretler miktar olarak artsa bile, gerçekte yüzde 95 oranında muazzam bir kayıp söz konusudur.** İşte bu kayıptan dolayı reel ücretler düşmekte, işçilerin geliri azalmakta, işçi sınıfı her geçen gün daha fazla fakirleşirken geçim sıkıntısı daha ağır bir yüke dönüşmektedir. Tam da bu yüzden okulların açıldığı, başta enerji olmak üzere faturaların kabarcacağı önümüzdeki sonbahar ve kış ayları emekçi kitleler açısından çok çetin geçecek! **Elbette işçi sınıfı bu durum karşısında elini kolunu bağlayıp oturmayacak, oturmamalı!**

Ancak işçiler, emekçiler, öğrenciler, yoksullar yani toplumun çoğunluğunu oluşturan işçi sınıfı birleşip siyaset sahnesine çıkamadığı sürece bu gidişata müdahale edemez. Ne var ki siyaset denince emekçilerin çoğu başka bir şey anlıyor. Çünkü siyaset, egemenler tarafından emekçilere bir meslek olarak belletilmiştir. "Zaten onu da işi siyaset olanlar yapar" deniyor. Üstelik siyaset kirli ve aynı zamanda tehlikeli bir şey olarak sunulur. Kapitalist sömürü düzeninin sınırlarının dışına çıkan siyaset ise gayrimeşru gösterilerek gözden düşürülmeye çalışılır.

Gazetemizin arka sayfasında okuyacağınız üzere egemenler, kapitalist sömürü düzenini ayakta tutmak için kitleleri yönetme modeli geliştirmişlerdir. **Bu modelin bir ayağını çeşitli biçimler alan devlet zorbalığıyla toplumu baskı altında tutmak oluşturur. Öteki ayağında ise işçi ve emekçilerin bilincini bulandırarak onları siyasetten uzak tutmak vardır.** Burjuvazi dediğimiz egemen sınıf, ekonomik alan ile siyasal alanın (devlet ve siyasal yönetim süreçleri) birbirinden bağımsız olduğunu iddia ederek bu yalanı bir fikir/ideoloji katına yükseltmiştir. **Buna göre bu iki alan birbirine karışmamalı ve siyaseti de mesleği siyaset olanlar yapmalıdır. Halk ise 4-5 yıl kuzu kuzu bekledikten sonra gidip oyunu kullanmalıdır.** Oysa amacı emekçileri "beklemeci" konuma itmek olan bu düşüncenin aksine ekonomi ile siyaset birbirine kopmaz şekilde bağlıdır. Mesela son 20 yıldır ülkeyi yöneten Erdoğan iktidarı, yandaş sermaye gruplarını zengin etmek için özel dev projeler geliştirmiştir. Maliyeti yüksek havaalanları, tüneller, köprüler, enerji santralleri vb. Bu yolla onlara muazzam kaynaklar aktılıyor; borçları erteleniyor ya da siliniyor ve böylece devlet eliyle zengin ediliyorlar. **Hangi aklı başında insan bu kararların siyasi değil de ekonomik kararlar olduğunu söyleyebilir?** Ya da iktidarın faiz indirme kararı nasıl siyasetten bağımsız olabilir? Özetle ekonomik olan siyasidir, siyasi olan da ekonomiktir!

İşçi sınıfı, bir sınıf olarak siyaset yapmak zorundadır. Siyaset yapmak ya da siyasal düşünmek demek, ülkede ve dünyadaki tüm gelişmelere işçi sınıfının çıkarları temelinde bakmak demektir. **Bunun için profesyonel siyasetçi olmak gerekmiyor. UID-DER gibi mücadeleci bir işçi örgütünün parçası olmak ve sınıf bilinci kazanmak yeterlidir.** Ne zaman ki siyaset günlük hayatın bir parçası olur, ne zamanki işçiler siyasetten uzak durmaz ve örgütlenir, işte o zaman çok şey değişir! **Birleşmiş on milyonlarca işçinin kendi işçi örgütleri üzerinden toplumsal gelişmelere müdahale ettiğini bir düşünsenize!** İşçi sınıfı kendi cephesinden olayların gidişatına müdahale edebilir. İşsizliğe, düşük ücretlere, kölece çalışmaya, hayat pahalılığına, gençlerin geleceksiz bırakılmasına, mezarda emekliliğe itiraz edebilir, etmelidir! İşte bu bakış açısıyla, tam da yoksulluk kışının kapıya dayandığı günlerde kabuğumuzdan çıkmak zorundayız! Daha fazla yana gelmeli, birliğimizi ve dayanışma ağlarımızı güçlendirmeliyiz! ■



Hayat Pahalılığına  
Mutfaktaki Yangına  
Yok Sayılmaya Karşı  
**BİRLEŞELİM**

ULUSLARARASI İŞÇİ  
DAYANIŞMASI DERNEĞİ

# Emekçi Kadınlar Büyüyen Yoksulluğu Anlatıyor, Mücadeleye Çağırıyor!

Ağustos-Eylül ayları emekçi aileler için çocukların okul alışverişlerinin yapıldığı, yazlık sebzelerin kış için hazırlandığı, hâliyle masrafların arttığı aylardır. Yine de mevsiminde ve ucuz sebze alarak kış için hazırlık yapmak bir nebze tasarruf sağlayacağı için bu masrafa katlanılır, eğitim ise vazgeçilmez olduğu için fazla mesai yapılır, başka masraflardan kısarak, bir yerlerden bulup buluşturarak, okul alışverişi yapılır. En azından geçtiğimiz yıla kadar durum buydu. Ne var ki her geçen gün bir önceki günü aratır oldu, yükselen enflasyon ve artan hayat pahalılığı bu yaz emekçilerin üzerine bir karabasan gibi çöktü.

Ağustos ayının son günlerinde Türkiye'nin farklı bölgelerinden konuştuğumuz emekçi kadınların dile getirdiği sorunlar ortak. Zorunlu okul masraflarının en az 3 bin lira tutacağını söyleyen kadınlar, bu masrafı karşılamanın yollarını arıyorlar. Çocukların beslenme çantasına ne koyacakları ise kadınları şimdiden kara kara düşündürüyor. Kocaeli/Gebze'den bir emekçi kadın şöyle diyor: "15 günlüğüne annemin yanına gideceğim. Annem çocuklarına bakacak, ben de iki hafta kız kardeşimin çalıştığı tekstil atölyesinde çalışacağım. Zaten belli, bu şartlarda masraflara yetişemeyeceğiz, ay sonunu da getiremeyeceğiz. Hiç değilse okulun başlangıç masraflarını çıkarayım diye düşündüm." Ancak okul masrafları sadece ilk elden yapılan harcamalarla bitmiyor. Temizlik, kırtasiye gibi ihtiyaçlar için okullar ya para ya da malzeme istiyor. İstanbul/Sancaktepe'den bir emekçi kadın oğlunu liseye kaydettirirken hem "bağış" adı altında para hem de üç top A-4 kâğıdı istendiğini anlatıyor.

Bu yıl üniversiteyi kazanan gençlerin aileleri ise daha büyük kaygılar yaşıyor. Zira devlet yurtlarının yetersiz oluşu nedeniyle gençler barınma sorunuyla karşı karşıya. Oğlu İstanbul'da bir devlet üniversitesini kazanan Balıkesir'den bir kamu emekçisi kadın, yurt sorunu olduğu için özel apartlara baktıklarını, sadece barınma, elektrik, su ve doğalgaz için aylık en az 3 bin lira istendiğini belirtiyor.

Önümüzdeki dönem emekçileri bekleyen zorluklar sadece eğitim masraflarıyla sınırlı değil. Ankara'dan bir emekçi kadın şöyle diyor mesela: "Beni şu an kış için en çok doğalgaz faturası düşündürüyor. Geçen kış zaten çok zorlandık. Tek maaşla geçiniyoruz. 1,5 yaşında çocuğu-

muz var ve bırakacak yer olmadığı için ben çalışmıyorum. Her yeri kapatıp salonda oturalım desem artık çocuk yürümeye başladı. Ona engel olmanın zorluğu bir yana bir odaya hapsedmek de istemiyorum. Doğalgaz benim korkulu rüyam açıkçası. Düşünmeden edemiyorum. Psikolojim bozuldu."

Yoksulluk öyle boyutlanıyor ki yaz sebzelerini saklamak için alınan derin dondurucuların içinde artık sebze değil ekmek saklanıyor! Ankara'dan temizlik işçisi bir kadın, "eşim işyerinden ekmek getiriyor. Biz onları koyuyoruz derin dondurucuya. Kalabalık ailesi olan komşularla da paylaşıyoruz" diyor. Mersin sebze-meyvenin bol ve ucuz olduğu bir şehir olmasına rağmen fiyatların alıp başını gittiğini söyleyen Mersinli bir emekçi kadın da derin dondurucusunun bu yıl boş kaldığını anlatıyor. Mersin'den bir başka emekçi kadın ise "biz henüz yazın yakıcı sıcakını atlatmadan kışı kara kara düşünen insanlar olduk" diyerek tarif ediyor yaşadıkları kaygıyı.

Emekçilerin yaşadığı sorunların ancak mücadeleyle çözülebileceğinin farkında olan kadınlar örgütlü olmanın ve dayanışmanın önemine de vurgu yapıyorlar. İstanbul/Bağcılar'dan bir emekçi kadın şöyle diyor mesela: "**Bu kadar sıkıntının içinde örgütlü olmadığın zaman sağlıklı düşünemiyorsun. Ama örgütlü bir halkanın içinde olduğun zaman her şeyden önemlisi psikolojini bozmuyorsun, kendini ve aileni koruyabiliyor, sorunları birbirinde aramak yerine gerçek kaynağını görüyorsun.** «Yetemiyorum» demiyorsun. Düşünsene, insanlar çocuğuna okul forması alamadığı için intihar ediyor. Ama sen sınıf bilinçli olduğunda «kapitalist sistemin bize reva gördüğü işte bu» diyorsun. Mücadele sebeplerin büyüyor. Zorluklara karşı da birlikte göğüs geriyorsun. Örgütlü olmak artık bir zorunluluk, sömürü düzeninin yarattığı girdapta kaybolmamak için dayanışmayı büyütme bir zorunluluk!"

Kocaeli/Gebze'den bir emekçi kadının mücadele çağrısıyla bitirelim: "Türkiye'de de dünyada da durum her geçen gün daha kötüye gidiyor. «Verin yetkiyi, görün etkiyi» dediler. **Ama her şey ortada. 9-10 yaşındaki çocuklar bile ekmeğin fiyatıyla ilgileniyorsa, ülkenin çivisi çıkmış diyorsa, bizlerin hoşnutsuz olması yetmez. Tüm bunlara karşı mücadeleyi yükseltmemiz lazım.**" ■



# Yurt Sorunu Yine, Yeniden, Daha Büyük!

## ■ İstanbul'dan bir grup üniversite öğrencisi

Üniversitelerin açılmasına az bir süre kaldı. Ülke genelinde milyonlarca öğrenci hem devlet yurtlarının yetersiz kapasitesi hem de özel yurt ve konut kiralalarının yükselişe geçmesi sebebiyle yeniden zorlu bir sürece girdi. Geçtiğimiz sene “Barınmıyoruz” eylemleriyle ülke gündemine taşınan sorun, bu sene çok daha çetrefilli bir şekilde karşımızda duruyor.

Sorunun boyutlarını kavramak açısından öncelikle resmi verilere bakalım. **YÖK'e göre 2020-2021 eğitim-öğretim yılında üniversitelerde örgün eğitim gören öğrenci sayısı 3 milyon 800 bin. Buna karşın KYK yurt kapasitesi 700 bin bile değil!** Kentler özeline indiğimizde ise durum daha çarpıcı bir boyut kazanıyor. Örneğin İstanbul'da 1 milyon 170 bin öğrenci için sadece 25 bin kişilik devlet yurdu bulunuyor. Yani her 50 üniversite öğrencisine ancak 1 tane yatak düşüyor!

Hâl böyleyken Cumhurbaşkanı Erdoğan “KYK yurtları boş, kalacak öğrenci arıyoruz” diyebiliyor! Meselenin hiç de böyle olmadığını en baştan söyleyelim, neredeyse tüm öğrenciler ücretleri görece ucuz devlet yurtlarına yerleşmek istiyor. Peki, Erdoğan neden böyle konuşuyor? Çünkü soruna dair siyasi iktidarın sorumluluklarını hasıraltı etmeye çabılıyor. Türkiye’de yıllar içinde üniversitelerin sayısı arttı. 2001’de 74 olan üniversite sayısı bugün 200’ü aşmış durumda, **1,5 milyon olan üniversite öğrencisi sayısı ise 8 milyona dayandı. Ancak özellikle son yıllarda yurt sayısı ve kapasitesi düşürüldü.** Bu nasıl bir mantıkla açıklanabilir? Çünkü siyasi iktidar tıpkı sağlık alanında olduğu gibi eğitim alanını da bir yük olarak görüyor ve sırtından atmaya çalışıyor. “Paran kadar sağlık ve eğitim” diyerek bu iki alanı giderek kamu hizmeti olmaktan çıkarıp özelleştirenler, emekçileri çetrefilli sorunlarla boğuşmaya itiyorlar.

İşte tam da bu nedenle şehir dışında okuyan öğrencilere 3-4 kişi birleşip ev kiralamaktan veya ücreti bir ev kira-

sına hemen hemen denk olan özel yurtlara yerleşmekten başka bir seçenek bırakılmıyor. Peki, biz emekçi çocukları için bu ne kadar mümkün? Yapılan araştırmalara göre İstanbul’da 3 bin 800 lira ve altında 2+1 kiralık ev sayısı yalnızca 500 adet! Üstelik bunlar da Silivri, Pendik, Sultanbeyli gibi şehir merkezinden ve haliyle üniversitelerden uzak lokasyonlarda bulunuyor. **Bir üniversite öğrencisi, iktidarın o çok övdüğü 850 liralık KYK bursu veya kredisıyla bu yükün altından nasıl kalkabilir?** Böyle bir şey mümkün müdür? Tüm yakıcı boyutlarıyla barınma sorunu, ailelerimizin yaşadığı yoksulluğun derinleşmesi, üniversite mezunu işsiz sayısı, mezun olduktan sonra karşımıza çıkacak olan 150 bin liralık KYK borcu derken her sene on binlerce öğrenci, üniversite eğitimini bırakmak zorunda kalıyor.

Siyasi iktidar en ufak çözüm önerisi geliştirmek şöyle dursun bu kangreni büyütecek adımlar atıyor. İçişleri Bakanlığı, 81 il valiliğine “Üniversitelerde Güvenlik ve Barınma Tedbirleri” konulu bir genelge gönderdi. Genelgede barınma sorunu yaşayan öğrencilerin birbiriyle temasa geçmesine, üniversitelerde veya sosyal medyada bu sorunu dile getirerek, çözüm talep etmesine izin verilmeyeceği belirtiliyor. Yani gençleri sindirmek, susturmak istiyorlar. Ama başaramayacaklar!

Başta yandaşlar olmak üzere sermaye sınıfını semirtilip ailelerimizi yoksulluk batağına mahkûm edenlere sessiz kalmamalıyız. Milyonlarca insan ülkede barınma sorunu yaşarken “ekonomi tıkırında” diyerek bizleri kandırmaya çalışanlara karşı tepkisiz kalmamalıyız. Sadece sızlanmakla, şikâyet etmekle elimize hiçbir şey geçmedi, geçmeyecek. Her alanda yaşadığımız sorunlar yumağından kurtulmamızın yolu daha fazla sorumluluk alıp daha fazla yan yana gelmemizden geçiyor. Birlik ve dayanışmamızı güçlendirip bize böylesi bir yaşamı reva görenlere karşı daha iyi bir gelecek için mücadele etmemiz şart! ■



# Beton Ormanı Kentler İnsanlığın Gelişmesi midir?

**G**ündelik yaşamın hay huyu içinde pek azımız başımızı kaldırmayı yaşadığımız kentlerin, toprakla bağımızı kesen beton ve asfaltın, sonu gelmeyen trafiğin tuhaflığını düşünürüz. **Hatta pek çoğumuz bunları veya beton ormanı gibi yükselen apartmanları konfor, gelişmişlik olarak görürüz.** Bunun aslında bir yanılsama olduğunu, yaşadığımız kentlerin başka türlü olabileceğini düşünmeyiz. Bugün Türkiye’de 84 milyonluk nüfusun yüzde 93’ü kentlerde yaşıyor. Bu insanların büyük çoğunluğu İstanbul ve Marmara bölgesinde yığılmış durumda. Neredeyse her beş kişiden biri İstanbul’da yaşıyor. Oysa toprak büyüklüğüne göre İstanbul 81 il arasında 64. sırada yer alıyor. Daracık alana 20 milyon insanın sıkışmasının kaos yaratmaması düşünülebilir mi?

Özellikle işçilerin yaşadığı semtlerde nefes alınabilecek yerler yok denecek kadar az. **Bazı mahallelerde neredeyse hiç ağaç yok, iç içe geçen koca koca binalarda üst üste yığılmış halde yaşıyoruz.** Altyapı çok kötü, kaldırımlar araçların park yeri olmuş durumda, engellilerin, yaşlıların, çocuklu kadınların bir yerden bir yere gitmesi tam bir eziyet. Özellikle son bir yılda kira fiyatları birkaç katına çıktı. **Yani hem kent yaşanmaz halde hem de her şey çok pahalı.** Emekçilerin en azından hafta sonları gidebileceği, nefes alabileceği yerlerse çok sınırlı. Bu nedenle yeşil alanlarda inanılmaz bir yığılma oluşuyor, bu sefer de kalabalık yüzünden nefes alınamıyor. Aslında sağlıklı bir kentte kişi başına düşen yeşil alanın ne kadar olması gerektiği biliniyor ve kanunlarda belirtiliyor. Ama rant ve yağma politikaları ne insan ihtiyaçlarını ne kanunları takıyor.

**Çarpık kentleşme, sermayenin rant ve kâr hırsı, bir zamanlar dereleriyle, çeşmeleriyle bilinen İstanbul’u bir beton denizine çevirmiş durumda.** Bir zamanlar irili ufaklı 400’den fazla dereye sahip olduğu söylenen mega kent İstanbul’da şimdi derelerin adı ya bir cadde ya da semt ismi olarak geçiyor yalnızca. Çünkü süreç içinde dereler dolduruldu, üzerleri betonla kapatılarak yol ve bina yapıldı. İslah adı altında beton kanallara hapsedilen dereler adeta kanalizasyon gibi kullanıldı. Bir zamanlar içinde yüzülen, balık tutulan, kenarında piknik yapılan, ağaçlarıyla, kuş sesleriyle ferahlık ve neşe kaynağı olan dereler, yıllar içinde ya kurudu gitti; ya da kötü kokular saçan, insan sağlığını tehdit eden, sağanak yağmurlarda

taşkına yol açan birer “belaya” dönüştü.

Yeşil alanlar da özellikle son 20 yılda çok hızlı bir şekilde betona dönüştürüldü. **Siyasi iktidarın gelişme ve yatırım olarak propaganda ettiği doğa tahribatı ve betonlaştırma yandaş sermayeye devasa kârlar sağlarken İstanbullu emekçileri daha da nefes alamaz hâle getirdi.** Artık kent deyince aklımıza koca koca binalardan oluşan gri bir beton yığını, trafik ve keşmekeş geliyor. İnsanların yaşadıkları kentlerin geçmişiyle, bu kentlerin kirletilen dereleriyle, yok edilen yeşiliyle bir bağı yok. Çünkü uzun saatler çalışın, geçim derdiyle boğuşan, hayat galesine kapılmış emekçiler, nasıl bir kent hapisanesine tıkdıklarının farkında bile değiller.

O halde durup düşünmemiz, sorgulamamız gerekiyor. **Hapishanede yaşamak insana mutluluk verir mi? Gerçek anlamda yaşamak bu mudur?** Tüm zenginlikleri üreten, hayatı var eden emekçiler olarak nefes alabileceğimiz kentlerde yaşamak hakkımız değil midir? **Kentler şu anda yaşadığımız gibi olmak zorunda mı? Kent doğaya düşman mıdır? Gelişim dediğimiz şey doğayı yok ederek her tarafı betona çevirmek midir?** Toprağın, suyun, havanın kirlenmesi ve nüfusun bir yere yığılması sanayileşmenin kuralı mıdır? Bizi yönetenler böyle düşünmemizi, yaşadığımız cehennemî hayatı normal kabul etmemizi, çevre katliamına sessiz kalmamızı istiyorlar! Ama gerçek bu değil, **kentler böyle olmak zorunda değil.**

Kentin içinde zehir akan derelerle veya taşkınlarla yaşamak zorunda değiliz. Biraz yeşillik görmek için kentin bir ucundan öteki ucuna gitmek zorunda değiliz. **İş bulmak için belli başlı birkaç kente milyonlar halinde yığılmak zorunda değiliz.** Ne yaşadığımız kentler ve doğamız ne de biz kapitalist sömürü düzeninin yol açtığı bu çılgınlığın kurbanı olmak zorunda değiliz. Pekâlâ doğayla iç içe, içinden tertemiz derelerin geçtiği, nefes alınabilecek yeşillik alanların olduğu kentler kurulabilir. **Ama öncelikle bilmeliyiz ki kalabalık ve kaotik kentleri dayatan kapitalist kâr düzenidir, bu temelde yapılan üretim ve ticarettir.** Çünkü bir kentin nasıl olacağını belirleyen şey üretimin nasıl yapıldığı ve ona kimin karar verdiğidir. Kapitalizmin insanı köleleştiren üretim biçimini değiştirmek zorundayız! O zaman insan doğayla iç içe bir yaşam kurabilir. Ancak daha iyi bir kent için şimdiden mücadele etmek zorundayız! ■



# Grev ve Direnişler Artarken Eksik Olan Ne?

İstanbul Esenyurt'ta **Sunny** (Atmaca) işçileri sendikal hakları için mücadeleye devam ediyor. Patronlarının TÜYAD isimli bir sermaye örgütünün yönetim kurulu üyesi olduğunu hatırlatan işçiler, "örgütlenmek patrona serbest, işçiye yasak mı" diye soruyor. Çelik-İş Sendikası üyesi işçiler, işten atma saldırısı karşısında eylemlerini sürdürüyor.

İstanbul Tuzla'da faaliyet gösteren **ETF Tekstil** fabrikasının patronu fabrikayı kapatacağını duyurup onlarca işçiye işten atmıştı. Fabrika önünde direniş başlatan **DE-RİTEKS** üyesi işçilerin direnişi 100. gününü geride bıraktı. İstanbul Çekmeköy'de bulunan entegre hindi fabrikası **Alphindi**'de çalışan işçiler ise patronun sendikadan istifa etmeleri için yaptığı baskılara ve bir arkadaşlarını işten çıkarmasına karşı iş bıraktı.

İzmir Kemalpaşa ve Manisa Turgutlu'da bulunan **Gates (Rapro) Hortum**'da çalışan dört işçi sendika üyesi oldukları için işten çıkarıldı. **DİSK**'e bağlı Lastik-İş üyesi işçiler şirketin Kemalpaşa'da bulunan fabrikası önünde eylem gerçekleştirdi. İzmir'deki bir başka hak mücadelesini ise İzmir Büyükşehir Belediyesine bağlı taşeron firma tarafından işten atılan **evde sağlık ve bakım işçileri** veriyor. Haksız yere işten atılan işçiler, güvenceli koşullarda işbaşı yapana kadar eylemlerini sürdüreceklerini söylüyorlar.

İzmir'de bulunan **Efe Raki**'ya ait Distile fabrikasında çalışan işçiler sendikalaştıkları için işten atılmıştı. Patronun sendika düşmanı tutumundan vazgeçmesi, atılan işçilerin geri alınması için Tekgıda-İş Sendikası fabrika önünde basın açıklaması gerçekleştirdi. Benzer bir durum **Sütaş**'ta da yaşanıyor. İşçilerin sendikal örgütlenme hakkını 10 yıldır tanımayan ve sendikalaşmanın önüne geçmek için işten atma saldırıları gerçekleştiren Sütaş yönetimi Tekgıda-İş tarafından protesto edildi.

Bursa'da bulunan **Technomix** fabrikasında Türk Metal üyesi işçilerin başlattığı grev sürüyor. Çoğunluğu kadın olan işçiler, sefalet ücreti dayatmasına boyun eğmeyeceklerini dile getiriyorlar. Manisa'da bulunan **Termokar** fabrikasından atılan Birleşik Metal-İş üyesi işçilerin direnişi de sürüyor.

Çelikler Holding'e ait **Afşin-Elbistan Linyitleri (AEL)**

**Kömür İşletmesinde** çalışan 350 işçi maaşlarının iyileştirilmesi için iş bıraktı. İstanbul Bayrampaşa **Sebze ve Meyve Halinde** çalışan işçiler de sigortasız, kuralısız ve güvencesiz çalıştırılmalarına karşı iş bırakırken taleplerini kabul ettirmeyi başardılar.

Grev ve direnişlerin giderek arttığı bölgelerin başında Kocaeli geliyor. Birleşik Metal-İş Gebze 1 No'lu Şube üyesi **Asen Metal** işçilerinin Dilovası'nda bulunan fabrika önündeki direnişi 100. gününü geride bıraktı. Dünya çapında faaliyet gösteren e-ticaret şirketi Amazon'un Gebze'de bulunan Türkiye deposu **Ceva Lojistik** önünde ise **DGD-Sen** üyesi işçiler eylemler gerçekleştiriyor. Yine Gebze'de bulunan **Pulver Kimya** fabrikası önünde Petrol-İş Sendikası üyesi işçilerin direnişi sürüyor. Patronun sendika düşmanı tutumuna boyun eğmeyen işçiler eylemlerine devam ediyorlar.

Düzce ve Manisa'da bulunan **Standart Profil** fabrikalarında çalışan Petrol-İş üyesi işçiler, artan enflasyon karşısında aldıkları ücretin her geçen gün erimesi sebebiyle, ücretlerinin iyileştirilmesini talep etmiş fakat işveren ara zam yapmayacağını duyurmuştu. Bunun üzerine iş bırakan ve fabrikadan ayrılmama kararı alan işçilerin eylemleri sonuç verdi. Ücretlere yüzde 28 ek zam yapıldı, tüm işçilere 1500 liralık alışveriş çeki verildi.

Manisa Soma'da Türkiye Kömür İşletmelerine (TKİ) bağlı **Soma Ege Linyitleri İşletmesi (ELİ)** bünyesindeki Eynez açık ocağının bir bölümünün özelleştirilmek istenmesine karşı işçiler eylemler gerçekleştirmişti. İş bırakma eylemleri yapan, çadırlar kurup nöbet tutan, özelleştirme karşıtı imza kampanyası yapan ve son olarak Ankara'ya yürüyüş gerçekleştirmek isteyen işçilerin mücadelesi sonuç verdi. Türkiye Maden İşçileri Sendikası yöneticileri, devlet yetkilileriyle yaptıkları toplantılarda özelleştirme olmayacağı bilgisini aldıklarını duyurdular.

## Eksik olan ne?

Grev ve direnişlerin sayısında son süreçte belirgin bir artış var. Emek Çalışmaları Topluluğunun araştırmalarına göre 2020'de 706 olan toplam eylem sayısı, 2021'de önemli bir artışla 827'ye çıkarken, grev ve direnişlere ka-



tilan işçi sayısı 46 binden 83 bine çıktı. Türkiye işçi sınıfı 2022'ye ise çok hızlı bir giriş yaptı. 2022 yılı için geçerli olacak asgari ücretin belirlenmesinin ardından işçiler, düşük zamlara itiraz etmeye ve ek zam talep etmeye başladılar. Bu doğrultuda birkaç fabrikada başlayan üretimi durdurma eylemlerinin kazanımla sonuçlanması, diğer işçileri de etkiledi ve ek zam talebiyle başlayan eylemler ülke geneline yayıldı. **Yılın ilk üç ayı yüzlerce işyerinden on binlerce işçinin fiili direnişleriyle, işyeri işgalleriyle geride kaldı.**

İçinden geçtiğimiz sürece dair öne çıkan tek husus eylemlerin sayısal artışı değil. İşçiler taleplerini kabul ettirmek için doğrudan üretimi durduruyor yani üretimden gelen güçlerini kullanıyorlar. Son bir yılda yüzlerce işyerinde fiili grevler, işyeri işgalleri gerçekleştirildi. Bir başka husus ise eylemlerin yaygınlığıdır. Türkiye işçi sınıfı hareketi uzun yıllar boyunca esas olarak Marmara ve Ege bölgelerinde varlık gösterdi. Ancak uzun süredir dikkat çektiğimiz üzere Anadolu'daki işçi kitlesi de bu süreçte yavaş yavaş çeşitli eylemlerle varlığını hissettiriyor. Sık sık Antep'ten, Sivas'tan, Konya'dan, Çorum'dan işçi eylemleri haberleri geliyor.

Türkiye'de toplum çok yönlü ve köklü bir dönüşüm geçiriyor. Ülke genelinde 300'ün üzerinde organize sanayi bölgesi, bunun yanı sıra onlarca serbest bölge ve on binlerce tekil işletme bulunuyor. Nüfusun yüzde 93'ünden fazlası şehirlerde yaşıyor ve toplum daha fazla işçileşiyor. **İşçi eylemlerinin gelişiminin arkasında da eylemlerin yaygınlığının arkasında da toplumun yaşadığı bu köklü dönüşüm ve buna eşlik eden işçi sınıfını yoksullaştırma politikalarına tepki vardır.** Siyasi iktidarın politikaları nedeniyle 2018'den bu yana işçi sınıfının tüm kesimleri uçurumdan düşercesine yoksullaşmaya başlamıştır. Yükselen enflasyon ve ağırlaşan hayat pahalılığı kaçınılmaz olarak hoşnutsuzluğu ve tepkileri beraberinde getirmiştir. Üstelik işçi ve emekçileri siyasi iktidarın söylediği gibi güzel günler değil, daha zorlu ve kahırlı günler bekliyor. Bu da işçi hareketi açısından yeni eylem dalgalarının yükselişe geçeceğinin önemli bir işaretidir.

İşte burada büyük bir çelişkinin altını çizmekte fayda

var. Grev ve direnişlerin sayısı artıyor ancak kazanım haberleri neden aynı oranda artmıyor? Kuşkusuz bunun sebebi Türkiye işçi sınıfının örgütsüz olmasıdır. İşçi Dayanışması'nın 167. sayısında belirttiğimiz üzere **işçilerin bilinç ve örgütlülük düzeyiyle yaptıkları eylemlerin niteliği ve sertliği arasında ciddi bir açığı var.** Ocak ayında ek zam talebiyle yükselen hareketi düşünelim, yüzlerce fabrikada üretimi durdurma eylemleri ve işyeri işgalleri gerçekleşirken, bir iki istisnai örnek dışında bu eylemleri gerçekleştiren işçiler sendikalaşmaya yönelmedi. Dolayısıyla ek zam taleplerini patrona kabul ettirenlerin bile eline kalıcı herhangi bir şey geçmedi. Alınan zamlar buhar olup uçtu.

Peki, ya sendikalar? Sendikalar işçilerin en temel mücadeleye örgütleridir ancak bugün ne yazık ki büyük oranda işçilikten kopmuş, bürokratlaşmış yöneticiler tarafından yönetiliyor. Hâl böyle olunca sendikal haklar ve işçi sınıfının çıkarları için mücadele etmek yerine kendi koltuklarını korumaya odaklanıyorlar. **Sene başında patlayan ek zam mücadelelerini sahiplenmek, başarıya ulaştırmak veya sendikal örgütlülüğe taşımak konusunda sendika yöneticilerinin büyük çoğunluğu kılıcı bile kıpırdatmadı.** İşçiler mevcut bilinç düzeyinin düşüklüğü sebebiyle bir patinaj yaşarken, sendikal hareketin içinde bulunduğu durum bu alandaki çıkışsızlık sarmalını büyütüyor.

Türkiye işçi sınıfını ekonomik ve siyasal olarak zorlu bir süreç bekliyor. Bu süreçten ağır yaralar almadan çıkmanın formülü döne döne vurguladığımız gibi patronlara karşı birleşmek ve bilinçlenmektir, yani doğru ve sağlam bir örgütlülüğü kuşanmaktır. İşçiler, öğrenciler, emekçi kadınlar, emekliler... **İşçi sınıfının tüm kesimleri bir araya gelmek, örgütlenmek, dayanışma içinde hareket etmek zorundadır! Birlik ve dayanışma ekmek kadar, su kadar gereklidir.** Sendika üyesi işçiler, sendikaların tepesine çöreklenmiş bürokrat sendikacıları sendikalarından def etme bilinciyle hareket etmelidir. Ancak bu şekilde sendikalar işçilerin mücadelecilik örgütleri haline gelebilir. İşçi sınıfı ancak doğru bir örgütlülüğe kavuştuğunda ve emeğin örgütlü cephesi büyüdüğünde bu gidişata dur diyebilir, içinde bulunduğu çıkışsızlık sarmalından kurtulabilir! ■







## İngiltere'nin Hoşnutsuz Yazı

# Birleşik ve Kitlesele Mücadele Büyüyor!

Hayat pahalılığı, enflasyonun altında kalan ücretler, gıdadan enerjiye her ürüne yapılan fahiş zamlar, hızla yoksullaşan emekçiler... Bu sorunlarla boğuşan İngiltere işçi sınıfının hoşnutsuzluğu büyüyor, hoşnutsuzluk evlerden işyerlerine, meydanlardan grev alanlarına yayılıyor. İngiltere'de canlanan sınıf mücadelesinin başını çeken demiryolu işçileri mücadeleyi yükseltmeye devam ediyor. Yaz boyu üç kez kitlesele grev gerçekleştiren Demiryolu, Denizcilik ve Taşımacılık Sendikası (RMT) üyesi on binlerce demiryolu işçisine; Ulaşım İşçileri Sendikası (TSSA), Tren Sürücüler Sendikası (ASLEF) üyesi işçiler ve UNITE sendikasına üye 1600 otobüs şoförü katıldı. Ülkede ulaşım durma noktasına geldi. RMT ve TSSA sendikasında örgütlü işçiler 18 Ağustosta iş durdururken takip eden dört gün farklı bölgelerde gerçekleşen iş durdurularla ülkede grev rüzgârı esti. Londra'nın metro istasyonlarında ve otobüs hatlarında çalışan işçilerden ülke çapındaki ulusal demiryolu ağında çalışan işçilere kadar 50 binin üzerinde işçi greve çıktı. Grev hatlarında sendika bayraklarını dalgalandıran işçilere birçok sektörden işçi dayanışma ziyaretinde bulundu.

## Grev dalgası haftası

29 Temmuz ve 1 Ağustosta İletişim İşçileri Sendikası (CWU) üye 40 bin Britanya Telekom ve Open Reach işçisi greve çıkmış, 1987'den bu yana ilk defa ülke çapında grev gerçekleştirmişlerdi. İletişim işçileri 30-31 Ağustos tarihlerinde yeniden greve gidiyorlar. Yine CWU sendikasında örgütlü Royal Mail'de çalışan ve yüzde 97 ile greve "evet" diyen 115 bin posta işçisi ise 26 ve 31 Ağustos ile 8-9 Eylülde greve çıkacaklar. 31 Ağustosta grevlerini birleştirecek olan posta ve iletişim işçileri böylelikle 165 bin işçinin katılımıyla İngiltere'nin en geniş katılımlı grevini gerçekleştirecekler. İngiltere'nin en büyük konteyner limanı Felixstowe'da çalışan liman işçileri de 30 yıl sonra ilk kez greve çıktı. Ülkedeki deniz taşımacılığının neredeyse yarısını gerçekleştiren limandaki grev, İngiltere'nin en etkili ve önemli grevlerinden biri oldu. Enflasyon oranında zam isteyen Unite sendikasına üye

1900 işçinin 21 Ağustosta başlayan grevi 8 gün sürecek.

## Öfkeli işçiler işgalle yanıt verdi

İngiltere'deki grev dalgası grev hazırlığındaki diğer sektörlerden işçilerin katılımıyla büyürken patronların ve hükümetin saldırıları da sınır tanımıyor. Sendika karşıtı tutumuyla bilinen ve dünyanın en büyük şirketlerinden biri olan Amazon, Tilbury deposunda çalışan işçilerin saatlik ücretlerine sadece 35 peni zam teklif etti. Bu teklif patronlar sınıfının pervasızlığını bir kez daha gösterdi. Hayat pahalılığı karşısında yaşam mücadelesi veren işçileri aşağılarcasına yapılan bu zam teklifi, depo işçilerinin sabrını taşıran son nokta oldu. Yaklaşık 700 sendikasız işçi Tilbury deposunun kafeteryasını işgal etti. 4 Ağustosta gerçekleştirilen bu eylemi Amazon'un Bristol, Coventry, Doncaster gibi diğer depolarındaki işçilerin eylemi izledi.

## Sermayenin ve iktidarın işçi düşmanlığı

Patronların enflasyon oranının çok altında kalan zam tekliflerine, ağırlaşan çalışma ve yaşam koşullarına karşı işçiler "grev!" derken hükümet grev hakkını fiilen ortadan kaldıran adımlar atmaya devam ediyor. İktidardaki Muhafazakâr Parti'nin liderlik yarışındaki adayları peş peşe rekor kâr oranlarını açıklayan büyük şirketlere kârlarını daha da arttıracak vaatler sıralıyorlar. Sendikal hareketi bitirme sözleri veriyorlar. Greve çıkmayı zorlaştıran, sendikal hareketin önünü kesen işçi ve sendika karşıtı yasalara ek olarak grev hakkını kısıtlayacak, sendikaları etkisiz hale getirecek yasal düzenlemeler gündeme getiriliyor. İşçi ve sendika düşmanlığında Muhafazakâr Parti'den geri kalmayan muhalefetteki İşçi Partisi'nin mevcut liderliği de grev karşıtı tutumuyla işçilerin tepkisini çekmeye devam ediyor.

Sendikaların, İşçi Partisi'nin solunda duran milletvekillerinin, çeşitli demokratik kitle örgütlerinin başlattığı "Artık Yeter" kampanyasına yoğun ilgi gösteren işçiler, emekçiler ve gençler mücadele yoluna giriyor. İngiltere'de mücadele ve dayanışma güç kazanıyor. ■





## Artan Hayat Pahalılığına Karşı Grevler Sürüyor

**A**rjantin'de emekçilerin artan yoksulluğa ve hayat pahalılığına öfkesi dinmiyor. Aylardır kitlesel protesto gösterileri düzenlenen ülkede son olarak 17 Ağustosta başkent Buenos Aires'te bir protesto gösterisi düzenlendi. Başta Genel İşçi Sendikası (CGT) ve Arjantin Merkez İşçi Sendikası (CTA) olmak üzere sendikaların ve çeşitli işçi örgütlerinin katılımıyla gerçekleşen protesto gösterisine binlerce emekçi katıldı.

Mayıs Meydanından (Plaza de Mayo) Ulusal Kongre binasına yürüyen işçi ve emekçiler, yoksulluğa karşı önlemler alınmasını talep ettiler. Durmaksızın artan enflasyon nedeniyle her geçen gün daha da yoksullaştıklarını dile getiren emekçiler, ücretlerine zam yapılmasını istiyorlar. Daha fazla iş, kamusal harcamaların ve sosyal yardımların artırılmasını talep ediyorlar. Şirketler büyük kârlar elde ederken işçi sınıfının yoksullaştırıldığını, krizin faturasının işçi sınıfının sırtına yüklendiğini ifade ediyorlar. Eylemde konuşmalar yapan sendika temsilcileri milyonlarca insanın açlığa sürüklenmesine tepki gösterdiler, işçilerin talepleri hayata geçirilmezse mücadelenin büyüyerek devam edeceğini vurguladılar.

**Pakistan**'da 40 bin dokuma işçisinin grevi kazanımla sonuçlandı. 1 Ağustosta Pakistan Tekstil, Konfeksiyon ve Deri İşçileri Federasyonu (PTGLWF) ve Tekstil ve Dokuma İşçileri Federasyonunun (ILUCIP) çağrısıyla başlayan grevde işçiler ücret artışı ve sosyal güvenlik kapsamına alınmayı talep ettiler.

26 Martta hükümet, 1 Temmuzdan itibaren geçerli olmak üzere dokuma işçilerinin ücretlerine yüzde 17 zam yapılacağını açıkladı. Ancak işverenler bu zammı işçilerin ücretlerine yansıtmadılar. Faysalabad bölgesinde çalışan dokuma işçileri kararı uygulamayan işverenlere karşı 17 gün boyunca kararlılıkla grevlerini sürdürdüler. İşverenlerin ücret zammını ve işçilere sosyal güvenlik sağlamayı kabul etmesiyle grev 17 Ağustosta sona erdi. İşçiler gerçekleştirdikleri grevle iş güvenliği önlemlerinin artırılması

da dâhil çalışma koşullarında da iyileştirmeler yapılmasını sağladı.

**Güney Afrika**'nın Middelburg bölgesinde bulunan Steve Tshwete Belediyesi işçileri haftalardır grevde. İşçiler ücretlerinin artırılmasını, işten atılan işçilerin geri alınmasını ve belediye başkanının istifa etmesini talep ediyorlar. Belediye yönetimi ise işçilerin grevini çeşitli tehditlerle bastırmaya çalışıyor. İlk olarak işçilere grevi bitirmezlerse işten atılacakları söylendi. 15 Ağustosta grev yasadışı ilan edildi. Grevci işçilerin mücadeleden vazgeçmemesi üzerine belediye yönetimi sözde belediyenin güvenliğini sağlamak üzere bir güvenlik şirketiyle anlaştı. 17 Ağustosta güvenlik şirketinin elemanları grev alanındaki işçilere ateş açarak, iki işçiyi katletti, iki işçiyi ise yaraladı.

Arkadaşlarının katledilmesi mücadele eden işçileri daha da öfkelenirdi. İşçiler belediye başkanının istifa etmesini, tüm sorumluların yargılanmasını talep ediyorlar. Karşı karşıya kaldıkları zulme boyun eğmeyeceklerini, mücadeleden vazgeçmeyeceklerini dile getiren işçilerin eylemleri devam ediyor.

**Bangladeş**'te de iki yüzden fazla çay arazisinde çalışan 150 binden fazla işçi, ücretlerinin yükseltilmesi talebiyle iş bıraktı. Çalışma koşullarının çok kötü olduğu, her yıl iş cinayetlerinde binlerce işçinin yaşamını kaybettiği, emekçilerin sefalet koşullarında yaşadığı ülkede çay işçileri günde sadece 1 dolara mahkûm edilmek isteniyor. Çay işçileri sefalet içinde yaşayan Bangladeşli emekçilerin en yoksul kesimlerinden birini oluşturuyor. "Artık yeter" diyen işçiler, 13 Ağustosta greve çıktılar.

Grevci işçiler çay işleme fabrikalarının önünde protesto gösterileri düzenleyerek taleplerini dile getiriyorlar. Açlıkla mücadele ettiklerini dile getiren işçiler, yeterli beslenme, sağlık, çocuklarının eğitimi gibi temel ihtiyaçları karşılayamadıklarını belirtiyorlar. Çay işçilerinin örgütlü olduğu sendikalar, ücretlere yaklaşık yüzde 150 zam talep ederken iş bırakma eylemlerinin devam edeceğini belirtiyorlar. ■





# 18 Yaşlarında Gelen Ölüm ve Yaşayan Mücadele Tutkusu!

Bireylerin olduğu gibi toplumların da hafızası vardır. Modern tarih işçi sınıfının sömürsüz bir dünya için yükselttiği sayısız haklı mücadeleye şahit olmuştur. Sömürü düzenini korumak isteyen egemenler ise yarattıkları karanlık dönemlerle bu mücadelenin karşısına dikilmişlerdir. Tarifsiz acılarla yüklü böylesi dönemler bazen kelimelerle ifade edilemez. O dönemin kimi tanıkları çetin bir mücadele verirken, olup biteni geleceğe aktarma görevini de üstlenmişlerdir. İşte Elif Çağlı da böyle yapmıştır. 12 Eylül 1980 askeri faşist darbesinin yarattığı karanlık günlerde kaleme aldığı **18 Yaşlarında Gelen Ölüm** şiirinde bizi o günlere götürür. Bugünün genç kuşaklarını geçmişle yüzleştirir.

Çağlı “Kendi ellerimizle gönlümüzce/ bir yaşam yaratığımızda kendimize/ bahçelerimizde açacak gelincğimiz/ bahar rüzgârlarıyla hışırdarken çiçeklerimiz/ yanımıza gelecek/ **on sekiz yaşlarında/ yaşamı yarım bırakıp gidenlerimiz...**” diye başlar dizelerine. İşçi sınıfının kapitalizmin karanlığını yırtarak yeni bir dünyayı var ettiği günlere olan inancını anlatır. **Bu mücadele saflarında dövüşürken, egemenlerin aramızdan kopardığı gençleri yanımıza getirir. Şiirinde 18 yaşındaki mücadele arkadaşıyla buluşur.** Onun söyleyemediği, yarım kalan sözlerini Çağlı tamamlar: “Yüz binlerle koşarken meydanlara/ Düşlerken denizlere açılmayı/ Öpüşürken kahverengi gözlü bir kızla/ Ve çevirirken Ehrenburg’un «Fırtına»sının yapraklarını.../ Ölüm girdi aramıza/ Yarım bıraktırdı yaşamı”

**12 Eylül 1980’den hemen önce yüzbinlerin meydanlara aktığı, işçi sınıfının haklı mücadelesinin yükseldiği, grevlerin, direnişlerin, eylemlerin güçlü olduğu bir atmosfer hâkimdi bu topraklarda.** Örgütlü işçiler, kadınlar, gençler mücadelenin ön saflarında yer alıyor, ekonomik ve demokratik hakların genişletilmesi için mücadeleyi büyütüyorlardı. **Sınıfsız ve sömürsüz bir dünya istiyorlardı.** Çağlı’nın dediği gibi denizlere açılmayı ya da yeni bir dünyayı düşlüyor, yaşama sevincine sınıksız tutunuyor, coşkun bir nehir gibi çağlıyorlardı. İşçi sınıfının bu dizgin-siz akışı karşısında duramayacaklarını anlayan egemenler bu duruma son vermek istediler. **Toplumda yükselen değişim arzusunu sindirmek, örgütlü hareketi ezme için orduyu işbaşına çağırdılar.** 12 Eylül 1980’de yapılan askeri faşist darbeyle karanlık bir dönem başlatıldı.

Düşleri yarım bıraktıran 18 yaşındaki fidanın dediği gibi yaşam da o gün itibarıyla yarım kaldı: “Bakışlarım/ Bahar bulutlarında/ Takıldı kaldı/ Düşüncem o sayfada/ Yaşam bir fırtınayla/ Altüst olurken/ İnsanlar neden/ Suskun kalmaktaydı?” Yaşamın toplumsal devinimle yükselen coşkusu sanki bir bıçak darbesiyle kesilip atılmıştı. Genç yüreklerin umutlu bakışlarında bir fotoğraf karesi gibi kalan bahar bulutları gitmiş, yerini umutları yıkıp geçen bir fırtınaya bırakmıştı. Darbeye hazırlıksız yakalanan işçi sınıfı ağır bir yenilgiye mahkûm edilmiş, sessizliğe gömülmüştü.

Bu karanlık fırtınayla birlikte gencecik fidanlar asıldı, katledildi. İşçi sınıfının sendikal ve siyasal örgütleri kapatıldı, gazete ve kitaplar yasaklandı, yakıldı, yok edildi. Toplumsal hafıza silinerek işçi sınıfının mücadele deneyimi yok edilmek istendi. **Darbenin baş mimarı Kenan Evren’in “öyle bir kuşak yaratacağım ki kimse ne olduğunu hatırlamayacak” demesi boşuna değildi.**

Toplum baskı altına alınırken, burjuva medya insanlığın gelecek düşlerini karalıyordu. **Böylece evlerdeki kitaplıkların yerini süslü vitrinler alırken, gençlerin örnek aldığı devrimcilerin yerini de futbolcular, modeller, kısa yoldan zengin olanlar almıştı.** Yalnızlaştırılan kitleler örgütlü güçlerini unutmuş, bireysel kurtuluş hayalleriyle avunur olmuştu. Fakat egemenler ne yaparlarsa yapsınlar tarihi silip atamazlar. En zor günlerde dahi inatla direnmekten ve geçmişin derslerini aktarmaktan vazgeçmeyenler olmuştur. Çağlı, “Her gece seslenir kulağıma/.../ Duyuyor musunuz siz de onu/ On sekiz yaşında/ Yaşamı yarım bırakıp/ Giden çocuğu?” diye bugünün gençlerine sorar. Ve yarım bıraktığı yaşamı merak eden gencin sorularını, mücadeleyi onun bıraktığı yerden devam ettirme sorumluluğunu hatırlatmak için aktarır: “Bana bilmediğim şeyleri anlat/ Yaşamadıklarımı.../Fırtına’nın sonunu anlat/ O kızın dudaklarını/ Çiçekler hâlâ goncada mı/ Ve çok mu güzel/ On sekiz yaş sonrası?”

Her fırtına dalları kırıp yok etmez. İşçi sınıfının kapitalizme karşı verdiği mücadele de bir fırtınadır ve bu fırtına tarihte birçok kez sömürü düzenini temellerinden sarsmıştır. Unutmayalım, hafızamıza saldırıp silmeye çalıştıkları şey sınıfımızın şanlı mücadeleleridir ama başarmayacaklar! 12 Eylül’ün yaşattığı acıların hesabı elbet bir gün sorulacaktır! ■



# Kimi Örnek Almalı, Kimin Yolundan Gitmeli?



Ünlü bilim insanı Albert Einstein şöyle der: “Bir örnek oluşturmak, başkalarını etkilemenin ana yolu değildir, tek yoldur.” Buna, her insanın yaşamında mutlaka örnek aldığı birileri olduğunu da ekleyelim. Rol model, usta, ilham kaynağı, mentor, idol vb. **İnsanın kişiliğini ve kimliğini oluşturma süreci olan gençlik yılları, kimin örnek alındığının hayati öneme sahip olduğu yıllardır. Peki, işçi sınıfının gençleri (emekçi gençlik) kimi örnek almalı, kimin yolundan gitmeli?**

Bill Gates, Steve Jobs, Mark Zuckerberg, Elon Musk... Birkaç nesil onların “başarı hikâyeleriyle” büyüdü, büyüyor. En zenginler listesindeki bu isimlerin “sıfırdan zirveye” tırmanış hikâyeleri, “10 adımda nasıl başarılı ve zengin olunur?” tavsiyeleri özellikle gençleri çok etkiliyor. Emekçi bir ailenin çocuğunun onlar gibi sınıf atlayarak, multimilyoner olmasının mümkün olup olmadığını bir kenara bırakalım. Bu “yenilikçi dâhileri”, “insanlık için çalışan maceraperestleri” örnek gösterenler, kargayı bül-bülmüş gibi satmaya çalışıyorlar. Gerçekte bu bir avuç insan zenginlik basamaklarını tırmadıkça eşitsizlik uçurumu genişliyor. **Onların zenginlik dağı, işçi sınıfından çalınan emek üzerinde büyüyor.** Öyleyse soralım: **Sömürünün ve eşitsizliğin temsilcileri işçi sınıfının gençlerine örnek olabilir mi?**

Son yıllarda imrenilen kişiler arasında sosyal medya fenomenleri de var. Youtube, Instagram, TikTok, Twitch gibi sosyal medya mecralarında boy gösteren bu kişiler gençliğin yeni rol modelleri... Türkiye’de de giderek artan bir ilgi var. Sosyal medyada en çok vakit geçiren ülkelerin sıralandığı listede Türkiye, günde ortalama 3 saatle dünyada 4. sıraya yerleşti. Milyonlarca takipçisi olan bir avuç fenomen reklam gelirleri üzerinden hatırı sayılır paralar kazanırken **takipçileri onları izliyor, onları konuşuyor, onlara imreniyor, onlar gibi bir hayat yaşamak istiyor.** Öte yandan bütün bu fenomenler, iki gün içerik üretmezlerse takipçilerinin yeni bir fenomen bulmakta gecikmeyeceğini biliyorlar. **Ekran önünde gülücük saçıyorlar ama kayıt bittiğinde kendisini yalnız hissettiğini belirtenlerin, hatta bu gibi çelişkilerden kaynaklı ruhsal olarak hastalanan, depresyona giren ve intihar edenlerin sayısı hiç de az değil.** Gençlerin önüne örnek olarak bunlar konulabilir mi?

Kapitalizm, insanları delirtme noktasına getirerek ya-

şamı çekilmez hale getirmiştir. Neredeyse her toplumsal sorun kısa zamanda bir kriz boyutuna varıyor. Ekonomik kriz, siyasi kriz, iklim krizi, gıda krizi, göçmen krizi, savaşlar, işsizlik, depresyon, geleceksizlik... İnsanlık çoklu krizler sürecinden geçerken, bu zemin kaçınılmaz olarak kimlik sorunuyla birleşiyor. **Bugünkü gibi büyük altüst oluş dönemleri insanların kimyasını bozuyor, çılgın ve kötücül karakterlere özenmek bir trend haline gelebiliyor.** Mesela **işsiz, gelecekte umudunu yitirmiş, kendini aşağılanmış hisseden ve giderek lümpenleşen gençlerdeki kimlik bunalımı ağırlaşıyor.** Kendini aşağılanmış ve değersiz gören, kimlik bunalımının açmazındaki bu gençler, Hitler gibi faşist liderleri bile kendilerine örnek alarak hayatlarındaki boşluğu doldurmaya ve anlam sorununu çözmeye çalışıyorlar. Hitler’in ruhsuzluğu, caniliği unutuluyor, güçlü oluşuna hayranlık besleniyor. Gençlerin doğasındaki değişim arzusu ve isyancı ruh ırkçı/faşist hareketler eliyle içiğdiş ediliyor. Tarih çarpıtıldığı gibi insanlığın geleceği için büyük bir tehlikenin zemini döşeniyor. Tüm dünyada faşist hareketler güç kazanıyor, göçmen düşmanlığı ve militarizm yükseliyor.

**Kapitalizm tam bir cinnet toplumu yaratmıştır** ama egemenler bu düzen değişmesin diye her yola başvuruyorlar. Durmaksızın, insanlığın sömürsüz ve sınıfsız toplum geleceğine, hayallerine ve mücadelesine saldırıyorlar. **Ama insanlığın sömürüden kurtulma mücadelesinin önüne dün de geçemediler, bugün de geçemeyecekler.** Sömürsüz ve özgür bir dünya kurma mücadelesi, geçmişten günümüze akıp gelen devasa bir nehirdir. **Sayırsız kuşak insanlığın ortak çıkarları için, bir yeryüzü cenneti yaratmak için mücadele vermiştir, bugün de vermeye devam ediyor. Biz onlara insanlığın çalışkan evlatları diyoruz.** Ve insanlığın bu çalışkan evlatlarının içinde nice bilim insanı, aydın ve sosyalist işçi var. Bir tarafta gözünü kâr hırsı bürüyen Bezoslar, Musk’lar ve insanlığın düşmanı faşist Hitlerler, öte tarafta tüm insanlığın kurtuluşu için yiğitçe çalışan, mücadele edenler... Tarih, Roma’da köleliğe isyan bayrağını açan Spartaküs ve işçi sınıfına kurtuluşun yolunu gösteren Marx gibi işçi önderlerini yüceltmiş, Hitler gibi diktatörleri ise mahkûm etmiştir! **Özgür ve sömürsüz bir dünya mücadelesinde kimi örnek almamız ve hangi yola girmemiz gerektiği belli değil mi? ■**





## Hızlı Moda ve “Tüketin” Baskısı

# Kapitalizm İnsanı Hasta Ediyor!

**K**apitalizm öyle bir sistemdir ki milyonlarca insanı tek bir kalıba soktuğu halde bireylere özgün oldukları yalanını yutturur. Bu yalanın hedefinde ise özellikle gençler vardır. Kendisine çizilen sınırları aşma mücadelesi veren kadınları da eklemek lazım. **Bu düzende insanın kimlik ve anlam arayışı acımasızca istismar ediliyor.** Bireyciliğin ve rekabetin kışkırttığı bir sistemde gençliğin kimlik arayışının kimlik bunalımına dönüştüğünü birçok kez ele aldık, alıyoruz. Ancak kapitalizm kimlik bunalımına yol açmakla kalmıyor, sermaye sınıfı gençliğin kimlik arayışını ve bunalımını fırsata dönüştürerek tüketimi kışkırtıyor.

Kapitalist düzenin işleyişi insanı kendisine ve topluma yabancılaştırıp hasta etmektedir. Mesela toplumun çoğunluğunu oluşturan işçi sınıfı “eksik tüketim”e mahkûm ediliyor, on milyonlar en temel ihtiyaçlarını bile karşılamıyor. **Ama aynı anda aynı insanlar baş döndürücü şekilde “tüketin, tüketin, tüketirsen ve şu markayı satın alırsan toplumda itibarın yükselir” propagandasına maruz kalıyor.** Bunu, bir kuyuda yaşayan insanlara uçsuz bucaksız çimenliklerin, ormanların, akan nehirlerin, özgürce uçan kuşların verdiği mutluluğun hayalinin satılmasına benzetebiliriz. **Böyle bir duruma maruz kalan insanların psikolojisinin bozulmaması düşünülebilir mi?**

Tüketimi kışkırtmak için aile kavramı, dostluk, mutluluk benzeri duygular dâhil her şey kullanılıyor. Ünlü markalar bunun için ünlüler, sosyal medya fenomenleri ve influencerlarla (Türkçede etkileyen anlamına geliyor) çalışıyorlar. Mesela yüz binlerce takipçisi olan hesaplar üzerinden, çeşitli deneyimlerini paylaştıkları videolarda “samimi ve doğal” görünen influencerlar, marka tanıtımları için biçilmiş kaftan! Diğer taraftan alışlageldik ünlülerin dışında daha “radikal”, “özgün” ünlüler de gençlerin ve kadınların idolü haline getirilerek reklam yüzü olarak kullanılıyor. Örneğin henüz 19 yaşında olan kayak sporcusu Eileen Gu bunlardan biri. Hem Çinli hem de ABD’li olan bu genç kadın Çin’de bir yıldız haline gelmiş durumda. Yaklaşık 1,5 milyarlık nüfusuyla geniş bir pazar olan Çin’de hem Batılı hem de Çinli şirketler Eileen’i reklam yüzü olarak kullanıyorlar. Eileen’in güzelliği, Çinli kimliği öyle bir sunuluyor ki bu genç kadın kimlik arayışında olan Çinli gençlere bir idol olarak yutturuluyor. **Eileen’in**

**yer aldığı reklamlar sayesinde şirketler satışlarını artırıyor, kendisi de milyonlarca sterlin kazanıyor. İşte kapitalizm!**

Diğer taraftan son 20 yılda yükselişe geçen “fast fashion” denen hızlı moda anlayışına bakalım. 2000’lerden önce mevsimlere göre moda koleksiyonu çıkarılırken bugün neredeyse her hafta yeni ürünler piyasaya sürülüyor. Ucuza mal edilen düşük kaliteli giysiler “giyat” şeklinde pazarlanıyor. Bu hızlı moda endüstrisi tüm kesimlere yönelik olsa da esas hedef 16-25 yaş aralığındaki gençler ve aynı zamanda kadınlardır. **Bu kesimler sürekli giysi satın alarak yaşamlarındaki boşluğu kapatacaklarına, “kendi tarzlarını yaratarak” özgün olacaklarına inanıyorlar.** Oysa buradaki tek amaç düşük gelirli de dâhil olmak üzere, geniş bir kesimi sürekli tüketime teşvik etmektir. Hızlı moda anlayışı 20 yılda öyle bir noktaya geldi ki gardıroplar ya hiç giyilmeyen ya da bir iki kez giyilerek bir kenara atılan kıyafetlerle dolu.

**Giyimle fark yaratacağı, özgün ve özgür olacağı propagandasının etkisi altında kalarak tüketim çılgınlığının girdabına kapılan insanlar, gerçekte kendilerine, topluma ve doğaya yabancılaşıyorlar.** Hızlı moda anlayışının arkasındaki ucuz işgücü ve doğa sömürsünü görmüyorlar. Tekstil sektörü ağırlıklı olarak kadınların çalıştığı, çocuk işçi sömürsünün, kötü çalışma koşullarının ve düşük ücretlerin yaygın olduğu bir sektör. Dünyayı en çok kirleten ikinci sektör haline gelen tekstilde kumaşların üretilmesinden dikilmesine dek her aşamada doğanın yıkıma uğratılması söz konusu. Bir tişörtün üretilmesi için, pamuğun üretilmesinden kumaşa dönüşmesine kadar geçtiği tüm süreçlerde kullanılan su miktarı bir insanın 2,5 yıllık su tüketimine eşit. Her yıl yaklaşık 100 milyar giysi üretiliyor ve bu miktarın yüzde 87’si çöpe atılıyor!

**Doğaya ve insana büyük zararlar veren böyle bir moda anlayışı mı yoksa doğayla barışık, kaliteli ve uzun ömürlü giysiler midir makbul olan?** Akli başında her emekçi kuşkusuz ikincisinin doğru olduğunu söyleyecektir. Kapitalistlerin ekolojik tekstil yalanı bir yana elbette bu sistemde böylesi bir üretim mümkün değildir çünkü kârlı değildir. Bu gerçek kapitalizmin yıkılması için bir nedenimiz daha olduğunu göstermiyor mu? ■



## “2023’ü Beklerken” Neler Oldu?

### ■ Ankara’dan bir kadın işçi

İşçi ve emekçiler olarak büyük bir yoksullaşma dalgasının içinde boğuluyoruz. Hayat pahalılığı, alım gücümüzün sürekli düşmesi yaşamlarımızı çekilmez kılıyor. Elbette tüm dünyada kapitalist sistem bir ekonomik krizle sarsılıyor. Gıda krizi yaşanıyor, ABD’de, AB ülkelerinde enflasyon yükseliyor. Ancak Türkiye’deki durum, rejimin ekonomi politikaları nedeniyle çok daha ağır seyrediyor. Bu politikalar sonucunda ekonominin çarkları dönüyor ama nasıl? Bakan Nebati’nin de itiraf ettiği üzere milyonlarca emekçinin yoksullaşması pahasına sermaye büyütülüyor.

OECD ülkeleri içinde gıda fiyatlarında en fazla artış açık arayla Türkiye’de yaşanıyor. **Türkiye’de gıda fiyatları son bir yılda yüzde 94 oranında artarken OECD ülkelerinin ortalaması yüzde 13 oldu.** Türkiye’den sonra en fazla artışın yaşandığı OECD ülkesi Litvanya’da bu oran yüzde 29. Kiralardan faturalara her şey durmaksızın zamlanıyor. Siyasi iktidar ekonominin düzeleceği, enflasyonun düşeceği vaadiyle emekçileri oyalamak istiyor. Gerçek enflasyon yüzde 175’leri aşmış durumda ve yaz aylarında enflasyonun düşeceği vaadi de boşa çıktı. Şimdi de 2023 Şubat, Mart aylarında enflasyonun düşeceği “müjdesini” veriyorlar ama gidışat hiç de öyle görünmüyor.

2023 demişken, bir zamanlar davul zurnayla açıklanan, bol bol propagandası yapılan **2023 hedefleri ne oldu dersiniz?** Gelin 2023’e dört ay kala bize anlatılan “şahlanış” masallarının ne kadar uzağında olduğumuza bakalım. 2023 hedeflerinin açıklandığı 2012 yılında dünyanın en büyük 17. ekonomisi olan Türkiye ekonomisi, siyasi iktidara göre 2023’te ilk 10 ekonomi arasına girecekti. Gelin görün ki 2021’de 21. sıraya gerileyen Türkiye ekonomisinin 2022’de 23. sıraya kadar düşeceği belirtiliyor. Yine 2023 hedeflerine göre kişi başına milli gelir 25 bin dolara yükselecekti. **Ne var ki 2012’de 11.675 dolar olan kişi başına milli gelir ülke tarihinde ilk kez üst üste 7 yıldır geriliyor ve 2022’de en iyi ihtimalle 8500 dolar olacağı tahmin ediliyor.**

2023 hedeflerinde “işsizlik yüzde 5’in altına inecek” deniliyordu. Ama TÜİK bile bu tahmine yaklaşamadı! TÜİK, 2022’nin ikinci çeyreği için işsizlik oranını yüzde 10,6 olarak verirken DİSK-AR geniş tanımlı işsizlik oranını yüzde 21,3 olarak açıkladı. 2023 hedeflerinin gerçekleşmesi bir yana, karşımızda 10 yıl öncesinden de geriye gidildiğini gösteren bir ekonomik tablo var. Bu tablo siyasi iktidarın “biz ne yaptığımızı biliyoruz” diyerek milyonlarca emekçiyi sürüklediği ekonomik felaketin tablosudur! ■

## Her Şeyin Bizim Ellerimizde Olması İçin!

### ■ İstanbul’dan bir işçi

Çalıştığım fabrikada Temmuz ayı “inovasyon ayı” olarak ilan edilmişti. Bu kapsamda mavi ve beyaz yaka tüm işçilerin “fabrikaya katkı sağlayacak, firmayı rakiplerinin önüne geçirecek **“yeni fikirler”** önermeleri teşvik edildi. İşçiler kıyasıya yarıştırdı, öneriler sık elenip ince ince dokundu ve sonunda düzenlenen etkinlikle ilk üç girenler açıklandı. Bu sürece dışarıdan destek sunan danışman, etkinlikte yaptığı konuşmada klasik kişisel gelişim hikâyelerinden birini anlattı.

Vaktin birinde bilgiye susamış, çok zeki iki kardeş etraflarından öğrendikleriyle yetinmez olur ve bölgenin bilgesine başvururlar. Kardeşler, bilge adama ne sorsalar tatmin edici cevaplar alıyorlarmış. Memnuniyet duydukları bu durumdan bir süre sonra sıkılmışlar ve kardeşlerden

biri bilgenin bilemeyeceği bir soru tasarlamış. Eline bir kelebek alıp kelebeğin canlı mı yoksa ölü mü olduğunu sormuş. Bilge canlı derse elini sıkıp öldürecek, ölü derse gevşek tuttuğu elini açıp kelebeği serbest bırakacaktı. Uzun uzun çocuğun gözlerine bakan bilge, “senin ellerinde evladım, senin ellerinde...” demiş. Danışman, bu hikâyeyi “evet arkadaşlar her şey sizin ellerinizde... Aşkınız, geleceğiniz, mutluluğunuz, başarılarınız... Her şey hayata nasıl baktığınız ve alacağınız kararlara bağlı...” sözleriyle bağladı. Bu hikâyede bilge doğru olanı söylüyor ama bu hikâye bağlamından kopartılarak anlatılıyor. **Tek tek insanlar olarak gerçekten de her şey bizim elimizde mi? İşçilerin ücretli köle konumuna itildiği kapitalist düzende yaşamak istediğimiz hayata biz mi karar veriyoruz?**



## Patronun Kadını Erkeği Yoktur, Patron Patrondur!

### ■ İstanbul/Tuzla'dan bir grup kadın işçi

Patronların tüm derdi daha fazla kâr elde etmek, sermayelerini daha fazla büyütmektir. Onlar için başarı budur ve bu başarıya ulaşmak için her kılığa girer, her yolu denerler. Kadın patronların kadın sorununu kendi önlerini açmak için kullanmaları buna örnektir! Mesela fabrikayı kapatma kararı alıp üç yüzden fazla işçiyi kapının önüne koyan ve haklarına çöken ETF'nin kadın patronu! **Katıldığı toplantılarda, sempozyumlarda kadın ustalar yetiştirmekle, istihdamı arttırmakla övünmesi, kadın hakları savunucusu imajı çizmesi ne yazık ki işçilerde de ciddi yanılısına yaratmış durumdaydı.** Ta ki yıllarca emek harcadıkları fabrikanın kapısına kilit vurulana, emek hırsızlığı üzerine kurulu düzenin gerçekleriyle yüzleşene dek...

Yıllarca ağır baskı koşullarında çalışan işçi kadınlardan biri, **“patronumuz kadın olduğu için bizi daha iyi anlayacağını düşünüyor, gurur duyuyorduk, yanılmışız.** Emekli oluncaya kadar burada çalışacağımızı sanıyorduk. **Kadın hakları diyordu, hani nerede?** Emek hırsız, şimdi bizim hakkımızı yiyor, biz kadın değil miyiz? Nasıl zengin olduğu anlaşılıyor” diyor. Bir başka direnişçi ise şöyle diyor: **“Şimdi gerçekleri görüyoruz, sermayenin kadını erkeği yokmuş.** Fabrikanın kapanacağını öğrendiğimiz halde haklarımızı tamamen alamayacağımızı anlayana kadar canla başla işimizi en iyi şekilde tamamlamalıydık diye düşündük. Yıllarca robot gibi çalıştık. Mavi, Columbia, Adidas gibi markalara çalışıyor, firma

büyüdükçe **disiplin** adı altında baskı ve mobbing artıyordu. Tuvalet kaç kez gittiğimiz kameralardan ve ustalar tarafından takip ediliyordu. İki mola arasında birden fazla gidemezdik.”

İşte ETF patronunun “kadın işçiler, kadın ustalar yetiştiriyorum, iş öğretip meslek edindiriyorum” reklam tabelası ardındaki sırrı budur: Kadın emeğinin ucuz işgücü olması, “disiplin” koşullarına erkeklerden daha hızlı uyum sağlaması ve elbette devletten alınan ballı teşvikler! Bu kadın patron **kriz dönemlerini kadın istihdamına yönelerek daha kolay yönetebilecekleri konusunda sektördeki diğer patronlara akıl vermektense geri kalmıyor.** Kadın istihdamını arttırarak kadının toplumdaki konumunu güçlendirmekten ve kadın haklarından bahseden, kadına yönelik şiddete karşı çıkan ikiyüzlü patronlar için esas olan sermayenin çıkarlarıdır, gerisi teferruattır! İster kadın ister erkek olsun patronların, hak mücadelesiyle karşılarına çıkan işçilerin üzerine polisi saldırtmaktan, şiddet uygulamaktan bir adım bile geri durmadıklarına defalarca şahit olduk. **Nitekim ETF'nin kadın patronu da içerideki malları kaçırdığı sırada karşısına dikilen ve aralarında hamile bir kadın işçinin de olduğu direnişçilerin üzerine kamyon sürdürmekten geri durmadı.** Çevik kuvvet acımasızca işçilere saldırdı. Özetle ETF patronuyla kadın işçiler arasında cinsiyet haricinde en ufak bir ortak yan yoktur. Bu sınıfsal gerçekliği berrak bir biçimde kavramalı ve sınıfımızın safında yer alıp kadınıyla erkeğiyle güçlü birliğimizi örgütlemeliyiz! ■

Bireyciliği ve bireysel kurtuluş anlatısını öne çıkartan bu hikâyenin içi boştur. Mesela hangi okulu, mesleği tercih edeceğimizden, nerede çalışacağımıza kaçımız kendi **“özgür” irademizle** karar verdik ya da verebileceğiz? Bunları belirleyen maddi imkân ya da imkânsızlıklar değil midir? Bu düzende neyin üretileceğine, ülkenin nasıl yönetileceğine, iş saatlerinin kaç saat olacağına, hangi mesleği seçeceğimize ve nasıl yaşayacağımıza biz karar vermiyoruz. **İşçi ailesinin çocuğu işçi olmayı ve sömürülmeyi kendi özgür iradesiyle seçmiyor. Bu düzen ona işçi olmaktan ve sömürülmekten başka bir hayat sunmuyor.** O halde nasıl her şey bizim elimizde olabiliyor? Bir genç yeteneğinin olduğu ve sevdiği alandan **“iş yok, aç kalırsın”** denilerek iş imkânı olduğu düşünülen başka alanlara yönlendiriliyor. “Hangi meslekte iş ve para var” kaygısı ilkokul sıralarında başlıyor.

Sömürü düzeni bedensel, zihinsel tüm sınırları zorlayarak iliklerimize kadar tüm enerjimizi emiyor. **Ama aynı**

**zamanda bu düzenden ümidimizi kesmememiz için kendi paçamızı kurtarabileceğimiz türlü bireysel kurtuluş hikâyeleriyle oyalıyor.** Özellikle beyaz yakalı işçiler arasında kendisini gerçekleştirme hülyaları yayılıyor. Oysa hırs, rekabet, başkasının ayağını kaydırma hamleleriyle en fazla işyerindeki hiyerarşinin birkaç basamağını tırmanabiliyor, çok çok müdür olabiliyorlar. Bu ise onları sermayenin daha fazla kölesi haline getiriyor. Yani **sınıf atlama boş bir hayal!**

Bize “Dünyadaki adaletsizliği, savaşı, yağmayı, talanı, sömürüyü düşünme, bunları değiştirmeye senin gücün yetmez zaten, vicdanını bir kenara fırlat at ve sadece kendini düşün” deniyor. Onlara göre bireysel kurtuluş için mümkün olan şey ne hikmetse toplumsal kurtuluş söz konusu olduğunda hayal oluveriyor! Oysa gerçek şu ki bu düzende tek tek işçiler olarak hiçbir hükmümüz yok. Ama işçiler olarak birleşir, örgütlenir ve güçlenirsek, işte o zaman hayatın akışına müdahale etme, değiştirme şansımız var! ■









15-16 Haziran 1970 Büyük İşçi Direnişinden kareler

# Siyaset Kimin İşİ?

Pek çok işçi siyasetten anlamadığını, siyasetle ilgilenmediğini söyler, siyasetin sadece siyasetçilerin işi olduğunu düşünür. Nasıl ki sağlığını doktorlara, tesisi tesiatçılara bırakıyorsak siyaseti de siyaseti meslek olarak seçenlere, yani siyaset erbabına bırakmakta beis görmez. Hatta eylem yapan, greve ya da direnişe çıkan işçiler bile “biz ekmeğimizin peşindeyiz” diyerek siyasetle ilgileri olmadığını anlatmaya çalışırlar. Gününün büyük bölümünü çalışarak geçiren ve geçim derdi altında ezilen işçiye siyaset çok uzak gelir. **Peki, gerçekten de siyaset işçilere uzak mı? Yoksa her an siyasetin içindeler de farkında mı değiller?**

Kapitalist düzende işçi sınıfı üreten ama sömürülen bir sınıftır. Sermayeyi elinde tutan ve işçiyi sömüren patronlar sınıfı ise egemen sınıf! **Doğal olarak bu egemen sınıf, kurduğu düzen sürsün diye işçi kitlesini uyutmaya çalışır, kendi çıkarlarını herkesin/toplumun çıkarları olarak sunar.** Bu doğrultuda fikirler üretir ve bunu çeşitli kılıklar altında yayar. Mesela “siyaset yapma” söylemi egemen sınıfın düşüncesidir, ideolojisidir. Keza “siyaseti siyasetçilere bırakın” söylemi de öyle! Onlar sömürdükleri ve yoksulluğa mahkûm ettikleri işçilerin gerçeklerin farkına varmasını, egemen ideolojinin etkisinden kurtulmasını engellemeye çalışırlar. **Çünkü bilirler ki işçiler örgütlenip kendi sınıf çıkarları için siyaset yaparlarsa sömürülmeyi ve yük hayvanı gibi çalışmayı reddederler!** Bu yüzden kendi siyasetleri ile bizim ekmeğimizin küçülmesi arasındaki bağı görünmez kılmaya çalışırlar. İşçilerin, emekçilerin siyasete, karar alma mekanizmalarına katılımını 4 yılda bir sandığa gidip oy vermekle sınırlandırır. İşçilerin siyaseti hırsızlıkla, yalan dolanla özdeşleştirmesinden ve uzak durmasından ise hiç rahatsız olmazlar. **Yeter ki işçiler kendi siyasetlerini yapma fikrinden uzak dursun!**

Elbette sermaye sahipleri kendi aralarındaki rekabet nedeniyle farklı çıkarlara, isteklere sahip olabilir, farklı siyasetler izleyebilirler. Bunun için farklı siyasi partiler kurarlar ve bizim bu partilere destek olmamızı isterler. Fakat bu durum bizi yanıltmamalıdır. Bunların tümü sonuçta burjuva ideolojisinin ve siyasetinin bir parçasıdır. Hiçbiri işçi sınıfının çıkarlarına hizmet etmez, işçi sınıfının özlemlerini, ihtiyaçlarını, taleplerini yansıtmaz. **Mesela işçileri mağdur eden iş kanununu ve tüm kanunları ya-**

**pan, asgari ücreti açlık sınırında belirleyen, emeklilik hakkımızı gasp eden, işyerlerimizde gerekli iş güvenliği önlemlerinin alınmamasına aldırmayanlar sermaye sınıfının siyasetçileridir.** Grevleri yasaklayan, işçiler greve, direnişe çıktığı zaman polis ve jandarmayı harekete geçiren onlardır. Yani işçilerin ekmeğine sahip çıkmasını engelleyen, o ekmeğe göz diken onlardır!

İsterler ki düşük ücrete mahkûm edilen işçi “ücretleri neden biz belirlemiyoruz” diyerek itiraz etmek yerine fazla mesai yaparak gelirini arttırmaya çalışsın. Markete gidip dolu rafların arasından eli boş dönen işçi “neden varlık içinde yokluk yaşıyoruz” diye sorgulamasın, yoksulluğunu kendisinden bilsin. Rant uğruna evi elinden alınan emekçi, toprağı sermayeye peşkeş çekilen köylü itiraz etmesin, kaderine razı gelsin. Mahkemede iş cinayetinin sorumlusu patron aklanırken “bu adalet niye sadece patronlara var?” diye sorgulamak yerine “kader” deyip sussun. **Kendisine yasa dışı eylem yaptığı söylenen işçi “yasaları niye siz belirliyorsunuz, bu yasalar neden hep patronlardan yana?” diye sormak yerine geri adım at-sın, hakkını aramaktan vazgeçsin.** Yani onlar kirli siyasetlerini yapmaya, bizi sömürmeye devam etsin ama biz onların siyasetini, onların düzenini sorgulamayalım! Çünkü biliyorlar ki bunları sorgulamaya başladığımız an kendi sınıfımızın siyasetini yapmaya başlamışız demektir.

Aldığımız ücreti, işyerimizde iş güvenliği önlemlerinin alınıp alınmayacağını, soframızdaki peynirin kalitesini, ödediğimiz faturaların tutarını, çektiğimiz kredinin faizini, hastane kuyruklarını, kısacası her şeyi belirleyen siyasettir. Grevlerin yasaklanması, ormanların yok edilmesi, çevrenin kirletilmesi, kentlerin içinden çıkılmaz hale getirilmesi siyasetin konusu değil mi? Özetle işçiler için siyasetin dışında kalmak diye bir şey yoktur, olamaz. İşte bu gerçekleri kavrayan işçiler siyaset yapmaları gerektiğini de kavrarlar. **Ancak işçilerin siyaset yapması gidip bir düzen partisine üye olmak veya sadece gündemdeki gelişmeleri konuşmak değildir.** İşçi sınıfının çıkarları doğrultusunda bir siyaset için işçiler sermayeye hizmet eden düzen partilerinden bağımsız örgütlenmelidir. Her işçi bilmelidir ki ekmeğimizi büyütmenin yolu işçi sınıfının örgütlerinde birleşmekten ve işçi sınıfının çıkarları temelinde siyaset yapmaktan geçer! ■